

IAE ADMINISTRUOJAMOS
SUTARTYS

300

ŠIAIS METAIS SUDARYTOS
SUTARTYS

370

IŠ JŲ ŠIAIS METAIS
ĮGYVENDINTOS

95

PIRKIMO SUTARTIS IR JOS ĮGYVENDINIMAS PAGAL JOJE NUMATYTAS SĄLYGAS

Civilinis kodeksas nustato, kad teisėtai sudaryta sutartis jos šalims turi įstatymo galią, todėl kiekviena iš šalių privalo griežtai laikytis sutartimi nustatytų įsipareigojimų ir vykdyti juos tiksliai sutartu būdu bei dėti visas pastangas užtikrinti tinkamą sutartinių įsipareigojimų vykdymą. Todėl norime aptarti iš pažiūros nesudėtingus sutarties vykdymo aspektus, apie kuriuos kartais pamirštama pagalvoti.

SUTARTIES OBJEKTAS IR APIMTIS

VĮ Ignalinos atominė elektrinė (toliau – IAE) pirkimo sutartyje visada aiškiai nurodo ir apibrėžia perkamas prekes, paslaugas ar darbus. Pirkimo sutartyje taip pat nurodomas preliminarus, o jei įmanoma, tikslus jų kiekis (apimtis), nurodomi matavimo vienetai. Prekės tiekiamos, paslaugos teikiamos ar darbai turi būti atliekami būtent tokie, kokie yra numatyti sutartyje. Negalima tiesiog nevykdyti „nepatinkančios“ ar „nesvarbios“ sutarties sąlygų ar jas vykdyti, taip kaip sugalvojate patys.

KAINODAROS TAISYKLĖS

IAE tiek pirkimo dokumentuose, tiek pirkimo sutartyse nustato taikomą kainodarą. Nustatydamą kainodaros taisykles, IAE vadovaujasi Kainodaros taisyklių nustatymo metodikos nuostatomis.

Atkreipkite dėmesį, kad atskiroms sutarties dalims gali būti taikomi skirtingi kainos apskaičiavimo būdai. Pirkimo dokumentuose ir sutartyje nustatytas sutarties kainos apskaičiavimo būdas yra esminis sutarties keitimas, kuris negalimas, vykdant sutartį.

MOKĖJIMO TVARKA

Mokėjimai už parduotas prekes, suteiktas paslaugas ir atliktus darbus įprastai atliekami ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo dienos, kai IAE gauna sąskaitą faktūrą arba lygiavertį dokumentą. Tam tikrais atvejais mokėjimo terminas Sutartyje gali būti numatytas ir ilgesnis.

Sutartyje numatyta, kad su tiekėju atsiskaitoma po visų paslaugų suteikimo. Tiekėjas pageidauja atsiskaitymo etapais. Ar galima pakeisti sutartį, numatant tarpinius atsiskaitymus?

Negalima. Toks keitimas būtų nepagrįstas. Neatmestina galimybė, kad jei apie tokią galimybę būtų buvę paskelbta iš anksto, pirkime būtų galėję dalyvauti kiti tiekėjai arba dalyvavusieji būtų pateikę kitokį pasiūlymą.

SĄSKAITOS PATEIKIMO BŪDAS

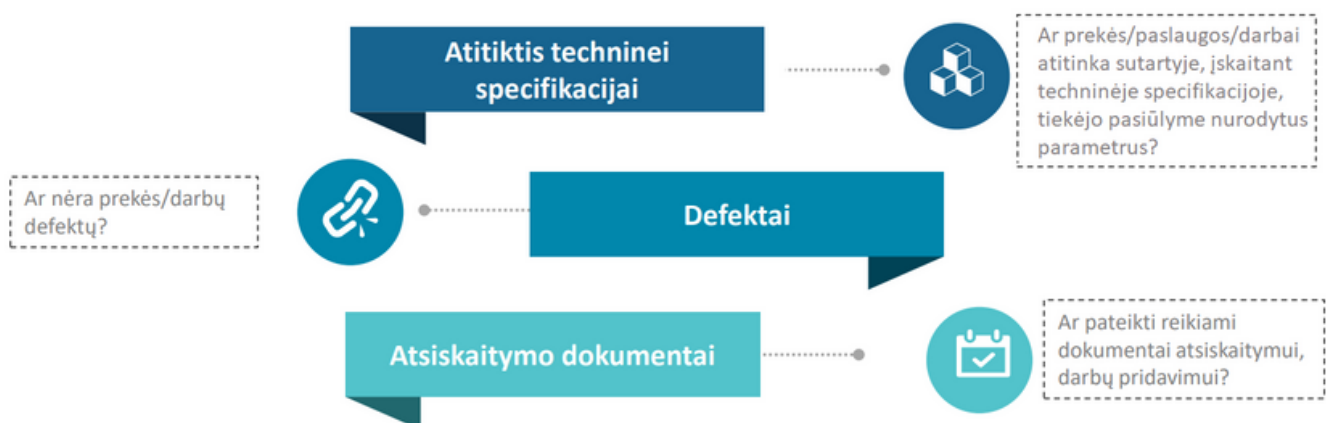
Jeigu sutartis sudaryta raštu, sąskaitos faktūros privalomai teikiamos tik elektroniniu būdu. Elektroninės sąskaitos faktūros gali būti pateikiamos dviem būdais:

- tiekėjo pasirinktomis elektroninėmis priemonėmis, kai sąskaitos, sąskaitos faktūros atitinka nustatytus reikalavimus – Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartą, kurio nuoroda paskelbta Europos Komisijos 2017 m. spalio 16 d. įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/1870 dėl nuorodos į Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartą ir sintaksių sąrašo paskelbimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/55/ES;
- pirmiau nurodyto standarto neatitinkančios elektroninės sąskaitos faktūros gali būti teikiamos tik naudojantis informacinės sistemos „E.sąskaita“ priemonėmis.

ATKREIPIAME DĖMESĮ:

- Pagal viešųjų pirkimų sutartis pateiktos sąskaitos privalo būti susietos su sutartimi.
- Sąskaitose pateikiama informacija turi sutapti su pasiūlyme nurodytomis prekėmis, paslaugomis ar darbais, matavimo vienetais, esant neatitikimams – sąskaitas prašysime taisyti.
- Jeigu sutartis sudaryta žodžiu, šis reikalavimas nėra privalomas, bet kviečiame sąskaitas teikti naudojant vieną iš aukščiau minimų būdų.
- Dėl visų techninių bei praktinių klausimų susijusių su elektroninių sąskaitų pateikimu, rekomenduojame kreiptis tiesiogiai į informacinės sistemos „E.sąskaita“ tvarkytoją – Registrų centrą.

PRIIMDAMA PRISTATYTAS PREKES, SUTEIKTAS PASLAUGAS AR ATLIKTUS DARBUS IAE VERTINA:

SUTARTIES PRIEVOLIŲ ĮVYKDYMO TERMINAI

Pirkimo sutartyje nurodomi terminai, per kuriuos ar iki kurių turės būti įvykdyti pirkimo sutarties šalių įsipareigojimai. Taip pat pateikiama informacija apie galimus prievolių įvykdymo terminų pratęsimus, sustabdymus ar nukėlimus, nurodant aplinkybes, kurioms atsiradus, prievolių įvykdymo terminai būtų pratęsti, sustabdyti ar nukelti. Taip pat gali būti pateikiama nuoroda į techninę specifikaciją, jei terminai pagal pirkimo sąlygas buvo įtvirtinti techninėje specifikacijoje.

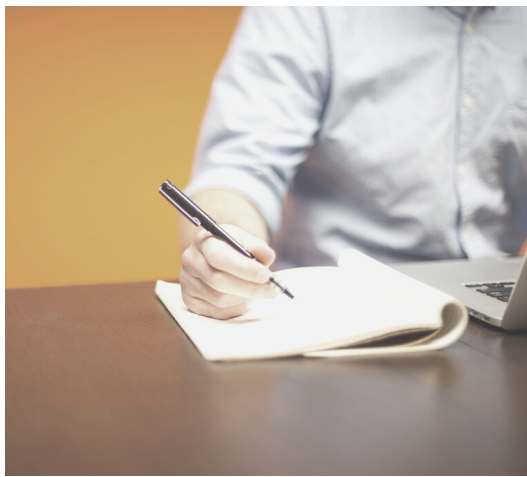
Jei sutartiniai įsipareigojimai vykdomi netinkamai, IAE taiko sutartyje numatytas netesybas, o kraštutiniu atveju sutartis gali būti nutraukiama. Taip gali atsitikti, kai tiekėjas iš esmės nevykdo sutarties, pažeidžia jos esmines sąlygas ar esmines sąlygas vykdo su dideliais arba nuolatiniais trūkumais.

Svarbu! Jeigu tiekėjas sutartį vykdo pažeisdamas esmines sąlygas su dideliais arba nuolatiniais trūkumais, toks tiekėjas įtraukiamas į Nepatikimų tiekėjų sąrašą. Sąrašė esantiems tiekėjams ribojama teisė dalyvauti pirkimuose. Į Nepatikimų tiekėjų sąrašą tiekėjas įtraukiamas 3 metams.

Pažymime, kad Sutartyje yra imperatyviai nurodyta skaičiuoti delspinigius nepaisant jų dydžio. Netesybos yra tam tikra užtikrinimo priemonė, skatinanti Tiekėją laikytis griežtų prievolių įvykdymo terminų, todėl atleisti nuo delspinigių galima tuomet, kai vėlavimas nepriklausė nuo Tiekėjo valios ir kurio jis nenumatė ir negalėjo numatyti.

DĖL TERMINŲ, VĒLAVIMO VYKDYTI SUTARTĮ BEI SANKCIJŲ UŽ VĒLAVIMĄ TAIKymo

Pirmiausia šis klausimas turėtų būti sprendžiamas, priimant sprendimus dėl sutarčių pakeitimo, pratęsiant sutartyje numatytus įsipareigojimų vykdymo terminus, gavus tiekėjo raštą dėl ne nuo jo valios priklausančių aplinkybių, kurių jis negalėjo numatyti, bet nepriimant sprendimo netaikyti sutarties įvykdymą užtikrinančių priemonių. Tai reiškia, kad pratęsus šiuos terminus, nebūtų laikoma, jog tiekėjas vėluoja vykdyti sutartį, todėl jam ir nekiltų sutartyje numatyta atsakomybė už vėlavimą, bet neturėtų būti elgiamasi priešingai – paliekami tie patys vykdymo terminai, laikoma, kad tiekėjas vėluoja, tačiau nusprendžiama netaikyti sutarties įvykdymą užtikrinančių priemonių.

SUTARTIES ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMAS

Sutarties įvykdymo užtikrinimo atveju dažniausiai nurodomas reikalaujamas užtikrinimo būdas, data, iki kurios galioja sutarties įvykdymo užtikrinimas (užtikrinimas turi galioti iki visiško sutartinių įsipareigojimų įvykdymo, t. y. apimti sutarties galiojimo terminą), sutarties įvykdymo užtikrinimo vertė. Tuo atveju, jeigu tiekėjas nepateikia sutarties įvykdymo užtikrinimą patvirtinančio dokumento, jis laikomas atsisakančiu sudaryti pirkimo sutartį. Jei pratęsimas pirkimo sutarties vykdymo terminas, Tiekėjas atitinkamam laikotarpiui savo sąskaita ne vėliau kaip iki užtikrinimo galiojimo termino pabaigos turi pratęsti Pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimui pateikto dokumento galiojimo terminą ir pateikti jį IAE.

SUTARTIES KEITIMAS

Sutarčių keitimo atvejai ir reikalavimai yra nustatyti VPĮ 89 straipsnyje, kuriame numatytų sutarties keitimo atvejų sąrašas yra baigtinis.

Dalyvaudami pirkime bei pasirašydami viešojo pirkimo sutartis, tiekėjai turi įvertinti, kad, prireikus, galimybė pakeisti sutartį bus labai ribota. Pažymėtina, kad norint pakeisti sutarties sąlygas, negalima jų keisti tiesiog šalims susitarus ar vienašališkai. Viešojo pirkimo sutartis nėra įprasta komercinė sutartis, todėl norint atlikti keitimą privaloma vadovautis VPĮ nuostatomis arba sutartyje įtvirtintomis nuostatomis dėl sutarties keitimo.

Jeigu sutartyje nėra įtvirtinta nuostata dėl keitimo, IAE, esant objektyvioms Tiekėjo išdėstytoms aplinkybėms, gali svarstyti galimybę pakeisti sutarties sąlygas, vadovaujantis VPĮ 89 str., nustatytais atvejais. Jei nėra nei vieno iš minėtame straipsnyje nurodytų atvejų, sutartis negali būti keičiama.

SUBTIEKĖJAI, JEIGU VYKDANT PIRKIMO SUTARTĮ JIE PASITELKIAMI, IR JŲ KEITIMO TVARKA

Dažnai tiekėjai neatkreipia dėmesio, kad sutarties vykdymo metu galima pasitelkti ūkio subjektą, kurio pajėgumais remiamasi tik tuomet, jeigu toks pasitelkimas galimas pagal VPĮ 89 str. nuostatas, t. y. naujo ūkio subjekto pasitelkimas yra sutarties keitimas.

Visi naujai pasitelkiami ūkio subjektai, kurių pajėgumais remiamasi, turi atitikti pirkimo dokumentuose ūkio subjektams iškeltus kvalifikacinius reikalavimus ir reikalavimus dėl pašalinimo pagrindų nebuvimo.

Nėra baigtinio sąrašo, kada ūkio subjekto keitimas, įtraukimas ar pašalinimas negalimas, kadangi turi būti vadovaujama sutarties nuostatomis.

SUTARČIŲ KAINŲ SĄLYGŲ PERŽIŪRĖJIMAS

Pažymime, kad pirmiausia reikia įvertinti jau galiojančias sutarčių nuostatas ir taikyti jose nustatytą kainų perskaičiavimo tvarką. Vis dėlto, jei tokios taisyklės nėra įtvirtintos, reikėtų svarstyti, esant būtinybei, sutarčių keitimo galimybę, papildant sutartis nuostatomis dėl kainos (įkainių) perskaičiavimo.

DĖL GALIOJANČIOSE SUTARTYSE NUMATYTŲ KAINŲ PAKEITIMO

VPT 2021 m. birželio mėnesį paskelbė informacinį pranešimą „Dėl viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių peržiūros sąlygų“, kuriame išsamiai pristatė galimybes pakeisti galiojančias viešojo pirkimo sutartis, jeigu susidarė aplinkybės, kurių nebuvo galima numatyti.

Sutarčių keitimas, esant VPĮ 89 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytoms aplinkybėms, yra galimas tiek keičiant sutartyje numatytas peržiūros sąlygas, tiek numatant peržiūros sąlygas, jeigu jos nebuvo numatytos.

Kiekvienas sutarties keitimas turi būti vertinamas individualiai – tai yra, norint atlikti tokį sutarties keitimą, vadovaujantis VPĮ 89 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatomis, turi būti įvertinta (pakeitimą inicijuojantis Tiekėjas privalo įrodyti visus punktus, o IAE įsitikinti):

- 🕒 kokios aplinkybės egzistavo pirkimo pradžios ir (ar) pasiūlymų pateikimo, ir (ar) sutarties sudarymo metu?
- 🕒 ar tiekėjo tiekiamų arba paslaugoms ar darbams naudojamų medžiagų ar įrenginių kaina arba paslaugų (darbų), kurias rangovui teikia tretieji asmenys, kaina padidėja iš esmės (iš esmės pakeičia sutartinių prievolių pusiausvyrą) ir ar kainos pokytis nėra įprastas? Pavyzdžiui, kainų pakilimas, neviršijantis įprasto kasmetinio kainų lygio kilimo, nebūtų laikomas aplinkybe, kurios nebuvo galima numatyti.
- 🕒 ar aplinkybės, darančios įtaką kainai, atsiranda arba tampa žinomos tik po sutarties sudarymo?
- 🕒 ar tų aplinkybių šalis, inicijuojanti sutarties pakeitimą, negali kontroliuoti?
- 🕒 ar tų aplinkybių sutarties šalys sutarties sudarymo metu negalėjo protingai numatyti?
- 🕒 ar tiekėjas nebuvo prisiėmęs tų aplinkybių atsiradimo rizikos?
- 🕒 kokią įtaką kainų rinkoje pokytis daro konkrečios ketinamos pakeisti sutarties kainai?

DĖL PRADĖTŲ PIRKIMŲ, KURIŲ SUTARTYS DAR NEPASIRAŠYTOS

Šalims sutartį sudarius tuo metu, kai jau buvo žinomos rinkoje susiklosčiusios aplinkybės dėl medžiagų kainų padidėjimo, ir šalys sutiko prisiimti riziką pasirašydamos sutartį, vėliau sutarties šalys negali remtis VPĮ 89 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatomis (aplinkybėmis, kurių nebuvo galima numatyti), nes šios aplinkybės sutarties šalims buvo žinomos ir priimtinos.

PATARIMAS: dalyvaudami pirkimuose būkite aktyvūs ir atsakingi. Jeigu pirkimo sąlygose nurodytos sutarties nuostatos yra neaiškios, pateikite klausimus ir paprašykite paaiškinti/patikslinti sutarties nuostatas iš karto jas išanalizavus, atsižvelgiant į tai, kad terminas, skirtas pateikti klausimus ir prašymus, yra ribotas. Pateikę pasiūlymą pirkimui, Jūs patvirtinate, kad siūlomos sąlygos Jums tiko.

KOKIU BŪDU PASIRAŠYTI SUTARTĮ IR KITUS DOKUMENTUS?

Atsižvelgdami į tai, kad nuo 2023 m. pirkimų vykdytojai 100 proc. visus pirkimus privalės vykdyti "žaliai", ir į IAE vykstantį procesų skaitmenizavimą, prašome sutartį ir su ją susijusius dokumentus **pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu.**

KUR KREIPTIS, JEI IŠKILO KLAUSIMŲ DĖL SUTARTIES VYKDYMO?

Pasirašius sutartį Tiekėjui yra išsiunčiamas elektroninis laiškas Sutartyje nurodytu elektroniniu paštu, kuriame yra nurodyti atsakingo už sutarties administravimą asmens kontaktai. Negavus informacijos, susisiekite su mumis el. paštu: motuzaitė@iae.lt.